

CBAC Lefel 2 Dyfarniad mewn Cymraeg Craidd Ychwanegol

Cymeradwywyd gan Cymwysterau Cymru

Canllaw Cyflwyno

Addysgu o 2025

Dyfarnu o 2027

Nid yw'r cymhwyster hwn a reoleiddir gan
Cymwysterau Cymru ar gael i ganolfannau Lloegr.

Yn arbennig i
Gymru.
Yn barod i'r byd.

Cynnwys

Strwythur y Cymhwyster	1
Uned 1	1
Uned 2	3
Trefniadau asesu:	4
Crynodeb o'r asesu.....	5
Amcanion Asesu	6
3.1 Amcanion asesu a phwysoli	6
Uned 1	6
Uned 2	6
Manyleb a Phecyn Asesu.....	7
Deall yr ymhelaethiad yn y fanyleb.....	7
Bonion y fanyleb	7
Geiriau gorchymyn	8
Cynlluniau Marcio	9
Dyddiadau Pwysig	11

Nodau'r Canllaw Cyflwyno

Nod y Canllaw Cyflwyno yw rhoi trosolwg o'r cymhwyster a cheisio helpu athrawon i ddeall sut rydym yn asesu'r cymhwyster TGAU. Bydd yn cynnig cyflwyniad i'r fanylob, trosolwg o'r asesu, a bydd yn cefnogi athrawon i ddeall yn well sut i baratoi eu dysgwyr ar gyfer asesu'r gwahanol unedau. Ceir rhagor o wybodaeth am bob uned yng nghanllawiau unigol yr unedau.

Strwythur y Cymhwyster

Mae CBAC Lefel 2 Dyfarniad mewn Cymraeg Craidd Ychwanegol yn cynnwys dau uned:

	Teitl yr uned	Math o Asesiad	Pwysoli
Uned 1	Siarad a Gwrando – Cyfathrebu a Rhyngweithio	Arholiad drwy fideo-gynadledda	50%
Uned 2	Darllen ac Ysgrifennu – Cymraeg a Fi	Asesiad di-arholiad	50%

Mae pob uned yn orfodol.

Uned 1

Siarad a Gwrando – Cyfathrebu a Rhyngweithio

Arholiad drwy fideo-gynadledda
50% o'r cymhwyster
Wedi'i gosod a'i marcio gan CBAC
50 o farciau
20-30 o oriau dysgu dan arweiniad.

Pwrpas yr uned hon yw:

- galluogi dysgwyr i ddeall a defnyddio'r Gymraeg gydag eraill mewn ffordd ddigymhell a hyderus
- cyfathrebu a rhyngweithio â'r arholwr a'r grŵp
- defnyddio amrywiaeth o batrymau iaith ac amserau gwahanol y ferf i gyfleo gwybodaeth, mynegi a chyflawnhau barn
- gofyn ac ymateb yn effeithiol i gwestiynau
- dangos dealltwriaeth o iaith lafar
- deall y brif neges, manylion penodol a gwahanol safbwytiau
- defnyddio cywair priodol ac ynganu'n glir
- datblygu eu hyder ar lafar ymhellach trwy ddefnyddio iaith mewn cyd-destunau diliys a pherthnasol
- cefnogi datblygiad diwylliannol
- ystyried natur amrywiol dinasyddiaeth Cymru a'i diwylliannau, gan gynnwys safbwytiau, hunaniaeth, diwylliant a chyfraniadau cymunedau Du, Asiaidd ac ethnig leiafrifol.

Bydd yr uned hon yn canolbwytio ar:

- ryngweithio
- mynegi barn
- cymhwysyo gwybodaeth a dealltwriaeth.

Disgwylir i'r tair thema eang isod fod yn sail i ddysgu'r iaith:

- Cynefin
- Hunaniaeth
- Diwylliant

Bydd gofyn i ddysgwyr ymateb i sbardun a thrafod fel grŵp. Bydd elfen unigol yr asesiad yn rhoi cyfle i ddysgwyr i drafod pwnc o ddiddordeb.

Bydd yr uned hon yn cael ei hasesu trwy arholiad allanol trwy ddefnyddio fideo-gynadledda.

Bydd cyfleoedd asesu ar gael ym mis Ionawr a mis Mehefin ar gyfer yr uned hon.

Cyn yr arholiad, disgwylir i ymgeiswyr fod wedi dewis darn darllen ar gyfer Adran B a fydd yn cyd-fynd gyda'u pwnc o ddewis personol. Rhaid i'r ganolfan sicrhau bod y ffurflen sy'n cynnwys gwybodaeth am y darn dewis ar gyfer Adran B yn cael ei gyflwyno i CBAC erbyn dyddiad penodedig.

Adran A- Trafodaeth pâr/grŵp o dri

- Bydd dewis o ddau destun ar bob papur. Bydd y testunau wedi'u dewis gan CBAC yn seiliedig ar y 3 thema eang Cynefin, Diwylliant a Hunaniaeth.
- Bydd hyd at 10 munud i baratoi ar gyfer y dasg hon. Gall dysgwyr wneud nodiadau a thrafod gyda phartner/grŵp yn ystod y cyfnod hwn. Cyn gadael yr ystafell arholi rhaid i'r dysgwyr roi'r daflen baratoi ac unrhyw nodiadau a wnaethpwyd yn ystod y 10 munud i'r athro/athrawes sy'n goruchwyllo'r prawf.
- Trafodaeth 6-8 munud ar gyfer pâr; 8-10 munud ar gyfer grŵp o dri.
- Bydd disgwyl i'r dysgwyr drafod mewn ffordd ddigymhell o fewn eu grŵp ac i gyfathrebu a rhngweithio â'r arholwr.

Swyddogaeth yr arholwr

- sbarduno trafodaeth drwy ofyn cwestiynau
- hybu newid cyfeiriad y drafodaeth.

Adran B- Trafodaeth unigol a gynhelir gydag arholwr allanol

- Gofynnir i bob ymgeisydd ddewis pwnc o ddiddordeb personol i'w drafod gyda'r arholwr.
- Yn dilyn y drafodaeth grŵp / pâr (Tasg 1), arholir pob ymgeisydd yn unigol a byddent yn cydadweithio gyda'r arholwr am 4 – 5 munud
- Disgwylir i'r drafodaeth gyflwyno elfennau o'r testun y mae'r dysgwr wedi ymddiddori ynddynt gan gynnwys sylwadau personol a pherthnasol wrth wneud hynny
- Wrth wrando a thrafod, dylai'r arholwr fod yn deall y testun dan sylw ac yn ymwybodol o agwedd yr ymgeisydd tuag at y testun.

Swyddogaeth yr arholwr

- sbarduno trafodaeth drwy ofyn cwestiynau
- hybu newid cyfeiriad y drafodaeth i'r fanylob.

Ni chaniateir i ymgeiswyr ddefnyddio geiriaduron nac unrhyw adnoddau eraill mewn unrhyw ran o'r arholiad.

Bydd 25 marc am AA1 Deall ac Ymateb, a 25 marc am AA2 Mynegi a Chyfathrebu ar gyfer yr uned hon.

Bydd yr uned yn cael ei graddio gyda gradd Llwyddo, Teilyngdod neu Ragoriaeth.

Uned 2

Darllen ac Ysgrifennu – Cymraeg a Fi

Asesiad di-arholiad

50% o'r cymhwyster

Wedi'i gosod gan CBAC, ei marcio gan y ganolfan a'i chymedrol gan CBAC

40 o farciau

20-30 o oriau dysgu dan arweiniad.

Pwrpas yr uned hon yw:

- galluogi dysgwyr i ddatblygu eu sgiliau ysgrifennu a darllen yn annibynnol yn y Gymraeg defnyddio amrywiaeth o batrymau iaith ac amserau gwahanol y ferf
- deall ac ymateb i fathau gwahanol o iaith ysgrifenedig ar wahanol ffurfiau, a ysgrifennwyd at amrywiaeth o ddibenion a chynulleidfa oedd
- dangos eu bod wedi deall y brif neges, y prif bwyntiau, manylion penodol a gwahanol safbwytiau mewn amrywiaeth o destunau ysgrifenedig hir a byr, syml a chymhleth, sydd yn defnyddio gwahanol amserau'r ferf.
- meddwl yn greadigol a bod yn ddychmygus wrth gymhwys eu sgiliau
- cefnogi datblygiad diwylliannol
- ystyried natur amrywiol dinasyddiaeth Cymru a'i diwylliannau, gan gynnwys safbwytiau, hunaniaeth, diwylliant a chyfraniadau cymunedau Du, Asiaidd ac ethnig leiafrifol.

Bydd yr uned hon yn canolbwytio ar:

- ddadansoddi
- cymhwys o gwybodaeth a dealltwriaeth
- sgiliau creadigol.

Disgwylir i'r tair thema eang isod fod yn sail i ddysgu'r iaith:

- Cynefin
- Hunaniaeth
- Diwylliant

Bydd dwy dasg ar gyfer yr uned hon yn seiliedig ar y teitl '**Cymraeg a Fi**'. Bydd gan un dasg ffocws **greadigol** tra bydd gan y dasg arall ffocws ar **ymchwilio a dadansoddi**. Ar gyfer y dasg ymchwilio a dadansoddi, bydd gofyn i ddysgwyr gynnal gwaith ymchwil unigol. Bydd y gwaith ymchwil unigol hwn yn asesu dysgwyr ar bwnc o ddiddordeb personol sy'n gysylltiedig â'r teitl '**Cymraeg a Fi**'.

Bydd yr uned hon yn cael ei hasesu trwy asesiad di-arholiad yn gysylltiedig â'r teitl '**Cymraeg a fi**'. Rhaid creu ac arbed y gwaith yn ddigidol. Bydd yr uned hon yn cael ei hasesu ym mis Mehefin.

Trefniadau asesu:

- Bydd yr asesiad yn cael ei osod gan CBAC, ei farcio gan y ganolfan a'i gymedroli gan CBAC. Bydd y tasgau yn statig ar gyfer Uned 2.
- Bydd yr asesiad yn cynnwys **dwy** dasg lefel isel o reolaeth a rhaid bod nifer y geiriau rhwng **800 a 1000** ar gyfer y cyfanwaith.
- Bydd gan un dasg ffocws **greadigol** tra bydd gan y dasg arall ffocws **ymchwilio a dadansoddi** sy'n gysylltiedig â'r teitl '**Cymraeg a Fi**'. Mae'r ddua ddarn yn canolbwytio ar gyflwyno testunau sydd o ddiddordeb i'r ymgeisydd.
- Dylai dysgwyr ysgrifennu'n estynedig a dealladwy i gyfleo ffeithiau, syniadau a barn at wahanol ddibenion:

Tasg 1 - Ymateb beirniadol i ymchwil a dadansoddi

Tasg 2 - Ymateb creadigol a dychmygus

- Rhaid cynnwys dau o'r ffurfliau ysgrifennu canlynol:
 - adolygiad
 - arraith
 - blog
 - podlediad
 - dyddiadur
 - erthygl
 - portread
 - sgript
 - stori
- Caniateir defnyddio geiriaduron, cyfeirlyfrau, testunau llenyddol a gweledol ac unrhyw gyfryngau perthnasol eraill.
- Rhaid i ymgeiswyr gadw rhestr or holl ffynonellau a ddefnyddiwyd ar gyfer Tasg 1.
- Bydd y ddwy dasg yn cael eu marcio allan o 20 marc yr un (10 marc am y **deall ac ymateb AA1** a 10 marc am y **mynegiant a chyfathrebu AA2**)
- Bydd yr uned yn cael ei graddio gyda gradd Llwyddo, Teilyngdod neu Ragoriaeth.

Crynodeb o'r asesu

**Uned 1: Siarad a Gwrando – Cyfathrebu a Rhyngweithio
Arholiad drwy fideo-gynadledda
50% o'r cymhwyster**

50 marc

Bydd cyfleoedd asesu ar gyfer yr uned hon ym mis Ionawr a mis Mehefin.

- **Adran A-** Trafodaeth 6-8 munud ar gyfer pâr; 8-10 munud ar gyfer grŵp o dri (10 munud i baratoi) yn seiliedig ar sbardun gan CBAC
- **Adran B-** Trafodaeth unigol 4-5 munud gyda'r arholwr ar bwnc o ddiddordeb personol

Bydd yr uned yn cael ei graddio gyda gradd Llwyddo, Teilyngdod neu Ragoriaeth.

**Uned 2: Darllen ac Ysgrifennu – Cymraeg a Fi
Asesiad di-arholiad
50% o'r cymhwyster**

40 marc

Bydd cyfle asesu ar gyfer yr uned hon ym mis Mehefin.

Bydd y gwaith ymchwil unigol hwn yn asesu dysgwyr ar bwnc o ddiddordeb personol sy'n gysylltiedig â'r teitl **Cymraeg a fi**.

- **Tasg 1-** Ymateb beirniadol i ymchwil a dadansoddi
- **Tasg 2-** Ymateb creadigol a dychmygus

Bydd yr asesiad yn cynnwys **dwy** dasg lefel isel o reolaeth a rhaid bod nifer y geiriau rhwng **800 a 1000** ar gyfer y cyfanwaith.

Caniateir defnyddio geiriaduron, cyfeirlyfrau, testunau llenyddol a gweledol ac unrhyw gyfryngau perthnasol eraill.

Bydd yr uned hon yn cael ei marcio gan y Ganolfan, a'i chymedrol i gan CBAC.

Bydd yr uned yn cael ei graddio gyda gradd Llwyddo, Teilyngdod neu Ragoriaeth.

Amcanion Asesu

3.1 Amcanion asesu a phwysoli

Mae amcanion asesu'r fanyleb hon wedi'u nodi isod. Rhaid i ddysgwyr:

AA1 – Deall ac Ymateb

- deall ac ymateb i amrywiaeth o destunau ysgrifenedig, gan ddewis a gwerthuso pwyntiau perthnasol i egluro a chefnogi dehongliadau a datblygu syniadau
- egluro cysylltiadau o fewn testunau ysgrifenedig a chyfathrebu llafar, gan ddefnyddio terminoleg briodol a chefnogi barn gyda manylion priodol
- cyfathrebu meddyliau, teimladau a barn mewn amrywiaeth o gyd-destunau, gan strwythuro dadleuon a herio'r hyn mae eraill yn ei ddweud yn hyderus ac yn sensitif
- deall testunau ysgrifenedig a chyfathrebu llafar, gan gydhabod amrywiaeth o safbwytiau yn feirniadol er mwyn dod i gasgliadau ystyriol
- gwrando'n astud; ymateb yn synhwyrol / yn ddeallus trwy godi cwestiynau a datblygu safbwytiau perthnasol a syniadau'n gytbwys.

AA2 – Mynegi a Chyfathrebu

- cyfathrebu'n glir gan ddefnyddio ffuriau, geirfa a thechnegau'n gywir ac yn hyderus mewn cyd-destunau gwahanol, gan ennyn diddordeb y ggrandäwr
- rhyngweithio, crynhoi a dod i gasgliadau cytbwys
- addasu cyfathrebu trwy ddewis cywair, geirfa a thechnegau sy'n briodol i wahanol gyd-destunau a chynulleidfaedd
- trefnu cyfathrebu gan ddefnyddio amrywiaeth o nodweddion ieithyddol a strwythuol
- defnyddio amrywiaeth o strwythurau brawddegau ar gyfer eglurder, pwrrpas ac effaith, gyda gramadeg cywir ac, mewn cyfathrebu ysgrifenedig, atalnodi a sillafu cywir
- ysgrifennu'n gywir ac eglur gan arddangos ystod o adnoddau iaith.

Uned 1

Mae'r amcanion asesu ar gyfer yr uned hon wedi'u dosrannu fel a ganlyn:

AA1	AA2	Cyfanswm
25%	25%	50%

Uned 2

Mae'r amcanion asesu ar gyfer yr uned hon wedi'u dosrannu fel a ganlyn:

AA1	AA2	Cyfanswm
25%	25%	50%

Manyleb a Phecyn Asesu

Pan fyddwn yn datblygu cymwysterau newydd, rydym yn cynhyrchu'r dogfennau canlynol:

- Manyleb – mae'r ddogfen hon yn ymdrin â'r holl wybodaeth a sgiliau y disgwylir i ddysgwyr eu gwybod erbyn diwedd eu cwrs.
- Pecyn Asesu – mae hwn yn cynnwys y Deunyddiau Asesu Enghreifftiol (SAMs) h.y.: papurau arholiad enghreifftiol a thasgau asesiadau di-arholiad enghreifftiol, rheolaethau perthnasol ar gyfer yr asesiad di-arholiad, a chynlluniau marcio
Mae'r canllaw yn adeiladu ar wybodaeth sydd yn y fanyleb a'r pecyn asesu i helpu i wella eich dealltwriaeth o'r dogfennau hynny.

Deall yr ymhelaethiad yn y fanyleb

Dylai dysgwyr fod yn ymwybodol o'r canlynol:

- bonion y fanyleb
- beth yw ystyr bonion y fanyleb.

Bonion y fanyleb

Pan fyddwch chi'n edrych drwy'r fanyleb, byddwch yn sylwi bod y geiriad yn y golofn ymhelaethiad yn amrywio cyn y rhestr o gynnwys y mae angen i ddysgwyr ei wybod; dyma'r bonyn:

Ymhelaethiad	
Bonyn y Fanyleb	
	<ul style="list-style-type: none"> • Dylai dysgwyr allu gwrando ar a deall y brif neges, manylion penodol a gwahanol safbwytiau. • Dylai dysgwyr ddeall y brif neges, manylion penodol a gwahanol safbwytiau.

Mae pob bonyn yn cael ei ddefnyddio am resymau sydd ychydig yn wahanol.

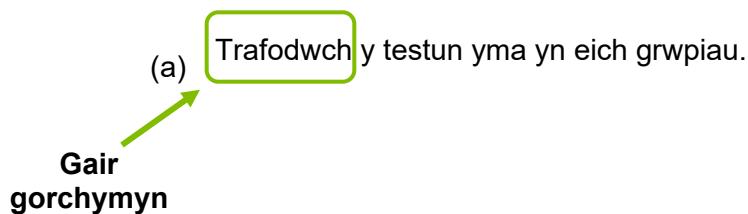
Bonyn y Fanyleb	Pan gaiff ei ddefnyddio
Dylai dysgwyr ddeall	Pan fydd angen i ddysgwyr ddangos eu gwybodaeth a'u dealltwriaeth yn hytrach na chymhwysu eu gwybodaeth, dealltwriaeth neu sgiliau.
Dylai dysgwyr allu	Pan fydd angen i ddysgwyr gymhwysu eu gwybodaeth a'u dealltwriaeth

Geiriau gorchymyn

Dylai dysgwyr fod yn ymwybodol o'r canlynol:

- beth yw geiriau gorchymyn
- beth yw ystyr pob gair gorchymyn
- beth mae pob gair gorchymyn yn ei asesu.

Geiriau gorchymyn yw'r geiriau a'r ymadroddion yr ydym yn eu defnyddio yn ein hasesiadau sy'n dweud wrth fyfyrwyr sut dylent ateb y cwestiwn neu gwblhau'r dasg. Mae geiriau gorchymyn yn tywys y dysgwr drwy'r cwestiwn neu'r dasg ac yn rhoi syniad o'r ymateb sydd ei angen.

Nid yw'r tablau canlynol yn gynhwysfawr, ond byddant yn rhoi syniad da i chi o'r geiriau gorchymyn a ddefnyddiwn fel arfer:

Cynlluniau Marcio

Mae cynlluniau marcio a/neu feini prawf asesu yn profi'r amcanion dysgu a fwriedir ar gyfer elfen. Maent yn disgrifio'r wybodaeth a'r sgiliau (a'r agwedd o bosibl) y disgwylir i ymgeisydd eu dangos yn eu hymatebion, ac yna'n cael eu defnyddio wrth farcio'r gwaith.

Cynlluniau marcio seiliedig ar lefelau

Ar gyfer cwestiynau sy'n gofyn am ymatebion estynedig.

Band	AA1 - Deall ac Ymateb
5	<p>9-10 marc</p> <ul style="list-style-type: none"> Rhyngweithio â'r arholwr yn hyderus iawn. Arddangos dealltwriaeth ardderchog o iaith lafar wrth wrando'n astud a chyfathrebu gyda'r arholwr. Ymateb yn effeithiol i gwestiynau'r arholwr gan gyflwyno gwybodaeth yn ddeallus ac yn glir. Trafod teimladau a barn yn ardderchog wrth gyflwyno'u pwnc dewisol a'u cefnogi gyda manylion priodol. Cydnabod amrywiaeth o safbwytiau yn feirniadol ynglŷn â'u pwnc dewisol er mwyn dod i gasgliadau ystyriol.
4	<p>7-8 marc</p> <ul style="list-style-type: none"> Rhyngweithio â'r arholwr yn hyderus. Arddangos dealltwriaeth da o iaith lafar wrth wrando'n astud a chyfathrebu gyda'r arholwr. Ymateb yn effeithiol i gwestiynau'r arholwr gan gyflwyno gwybodaeth yn ddeallus ac yn glir. Trafod teimladau a barn yn dda wrth gyflwyno'u pwnc dewisol a'u cefnogi gyda manylion priodol. Cydnabod safbwytiau gwahanol yn feirniadol ynglŷn â'u pwnc dewisol er mwyn dod i gasgliadau ystyriol.
3	<p>5-6 marc</p> <ul style="list-style-type: none"> Rhyngweithio â'r arholwr yn hyderus. Arddangos dealltwriaeth boddhaol o iaith lafar wrth wrando'n astud a chyfathrebu gyda'r arholwr. Ymateb yn fodhaol i gwestiynau'r arholwr gan gyflwyno gwybodaeth yn ddeallus ac yn glir. Trafod teimladau a barn yn fodhaol wrth gyflwyno'u pwnc dewisol a'u cefnogi gyda rhai manylion priodol. Cydnabod safbwytiau gwahanol yn eithaf beirniadol ynglŷn â'u pwnc dewisol er mwyn dod i gasgliadau.
2	<p>3-4 marc</p> <ul style="list-style-type: none"> Rhyngweithio â'r arholwr yn weddol hyderus. Arddangos dealltwriaeth sylfaenol o iaith lafar wrth wrando a chyfathrebu gyda'r arholwr. Ymateb i gwestiynau'r arholwr gan gyflwyno gwybodaeth yn glir. Trafod teimladau a barn yn sylfaenol wrth gyflwyno'u pwnc dewisol a'u cefnogi gyda rhai manylion priodol. Cydnabod amrywiaeth o safbwytiau ynglŷn â'u pwnc dewisol er mwyn dod i gasgliadau.

1	<p style="text-align: center;">1-2 marc</p> <ul style="list-style-type: none">• Rhyngweithio â'r arholwr yn ddigonol.• Arddangos peth dealltwriaeth o iaith lafar wrth siarad â'r arholwr.• Ymateb i gwestiynau'r arholwr gan gyflwyno gwybodaeth.• Trafod teimladau a barn wrth gyflwyno'u pwnc dewisol.• Cydnabod ambell safbwyt ynglŷn â'u pwnc dewisol er mwyn dod i gasgliad.
0	<p style="text-align: center;">0 marc</p> <ul style="list-style-type: none">• Amhriodol neu heb ymateb. Nid yw'r wybodaeth ofynnol yn cael ei chyfathrebu o gwbl.

Dyddiadau Pwysig

Addysgu Dyfarniad Lefel 2 mewn Cymraeg Craidd Ychwanegol pwnc am y tro cyntaf	2025
Asesiad cyntaf ar gyfer Uned 1 (asesiad allanol)	Ionawr 2027
Asesiad cyntaf ar gyfer Uned 2	Mehefin 2027
Rhyddhau briff aseiniad Asesiad Di-arholiad Uned 2 am y tro cyntaf	Mehefin 2026
Cyflwyno Asesiad di-arholiad Uned 2 am y tro cyntaf	Mehefin 2027
Ardystio am y tro cyntaf	2027